

чіткий алгоритм дій щодо представництва в окремому провадженні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний процесуальний кодекс України: Закон № 1618-IV від 18.03.2004 року. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#n8249> (дата звернення 16.04.2025)

УДК 342.9

Вандяк А.

*аспірантка першого року навчання
Західноукраїнського національного
університету*

Делегування повноважень у механізмі децентралізації органів місцевого самоврядування України

На сьогоднішній день делегування широко використовується в якості способу перерозподілу повноважень між суб'єктами публічного права, а також як ефективна форма децентралізації владних повноважень між центральною владою та місцевими органами влади та управління.

В умовах сьогодення актуальним залишається питання визначення поняття делегування повноважень у механізмі децентралізації органів місцевого самоврядування України.

У своїй роботі О. Терещук зазначає, що «делегування повноважень визначає як адміністративно-правовий інститут, зміст якого становить процес (правовідносини) передачі публічно-адміністративних повноважень суб'єкта делегування іншому учаснику (органу публічної адміністрації, фізичній особі або юридичним особам приватного/публічного права) на визначений строк з обов'язковим ресурсним забезпеченням (фінансовим/майновим), відповідними контрольно-наглядовими обмеженнями та відповідальністю, що здійснюється у формі договору чи акта» [1, с. 128].

А.В. Цабека пропонує визначити «делегування повноважень органів виконавчої влади як надання суб'єктом делегування із відповідним правовим статусом нормативно визначених повноважень виконавцю з одночасним збереженням права здійснювати контроль за здійсненням делегованих повноважень та можливістю відкликання таких повноважень з метою ефективної, повноцінної та раціональної їх реалізації із врахуванням як державних інтересів, так і законних інтересів громадян України та жителів відповідної адміністративно-територіальної одиниці» [2, с. 109].

Тобто, делегування у системі органів виконавчої влади має і певні межі. Ціль таких обмежень – збереження балансу у взаємовідносинах законодавчої та виконавчої влади, збереження основ конституційного ладу країни.

Поняття «делегування повноважень» у науковій літературі пов'язане із забезпеченням ефективного виконання завдань, які виходять за межі компетенції або можливостей центральних органів влади. З цього приводу

І. Хребтій у своїй роботі відзначає, що делегування сприяє підвищенню адміністративної ефективності та зменшенню бюрократичного тиску на громадян і бізнес [3, с. 108-112]. Автор акцентує на тому, що від чіткої правової бази, наявності ресурсів і належного моніторингу виконання переданих повноважень залежить успіх делегування.

З цього приводу О. Бедний зазначає, що важливим кроком на шляху до децентралізації і забезпечення більш гнучкої і швидкої системи реагування на місцеві потреби може бути делегування повноважень. Делегування надає можливість органам місцевої влади оперативно вирішувати питання, що безпосередньо стосуються життя громадян, не чекаючи при цьому на ухвалення відповідних рішень від центральних органів [4, с. 26-31]. Сюди можна віднести питання зокрема, що стосуються таких сфер, як управління місцевими бюджетами, регулювання земельних відносин, надання соціальних послуг тощо.

І.П. Сторожук визначає делегування повноважень як «двохсторонні імперативні правовідносини, в яких один орган наділений власною компетенцією, визначеною на законодавчому рівні, а інший має належну правоздатність на одержання і реалізацію цих повноважень, а компетенція першого є джерелом компетенції другого органу». Тому науковець вважає, що «делегування» означає, як правило, надання повноважень на певний час зі збереженням у делегуючого суб'єкта права повернути їх до власного виконання [5, с. 232].

Слід відзначити, що делегування найбільш притаманне саме для органів місцевого самоврядування, позаяк самі органи публічного управління створені за таких умов, коли громадою або спільнотою делегуються їм владні повноваження. Що стосується органів місцевого самоврядування, то громада певним публічним органам – місцевим радам делегує право на здійснення місцевого самоврядування, які, у свою чергу, частину повноважень наділяють або делегують іншим органам у системі місцевого самоврядування.

Так, у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» «делеговані повноваження визначаються як повноваження органів виконавчої влади, надані органам місцевого самоврядування законом, а також повноваження органів місцевого самоврядування, які передаються відповідним місцевим державним адміністраціям за рішенням районних, обласних рад» [6].

При цьому, як зазначає П. Гураль, делегування стимулює розвиток місцевого самоврядування, створюючи умови щодо підвищення його ролі в управлінні територіями. Окрім того у місцевих органах влади воно сприяє формуванню відповідальності за прийняті рішення та їх реалізацію, посилюючи при цьому довіру населення до державних інституцій. Із залученням до вирішення важливих питань органів місцевого самоврядування розширюються їх можливості щодо управління ресурсами, стимулюється економічний розвиток регіонів та підвищується ефективність використання державних коштів. До того ж делегування повноважень сприяє також розвитку між різними рівнями влади партнерських відносин [7, с. 218-219]. Тобто органи місцевого самоврядування, отримуючи ширші повноваження, мають змогу у вирішенні питань розвитку територій активніше співпрацювати з громадськими організаціями, бізнесом та громадянами.

Таким чином, делегування повноважень у системі місцевого самоврядування може бути ефективним лише за умови існування алгоритму його практичного здійснення, закріпленого на законодавчому рівні. Для того щоб визначити поняття «делегування повноважень», необхідно звернутися до вчення децентралізації. Делегування повноважень – це процес, згідно якого один орган, що наділений на підставі закону власними повноваженнями, передає частину даних прав іншим органам.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Терещук О. До питання розуміння делегування повноважень в адміністративно-правовій науці на судовій практиці. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 8. С. 125-129.
2. Цабека А.В. Делегування повноважень у механізмі децентралізації органів виконавчої влади. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2020. № 2 (68). С. 106-111.
3. Хребтій І. В. Децентралізація як рушійна сила підвищення ефективності державного управління. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 1. С. 108-112.
4. Бедний О. І. Відносини з делегування повноважень щодо публічного адміністрування як складник предмета адміністративного права. *Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. Вип. 90*. Одеса: Гельветика. 2021. С. 26-31.
5. Сторожук І.П. Принцип делегування повноважень у місцевому самоврядуванні. *Університетські наукові записки*. 2005. № 4 (16). С. 231-236.
6. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року № 280-97. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
7. Гураль П. Реформи місцевого самоврядування в Україні та Республіці Польща. *Децентралізація публічної влади в Україні: здобутки, проблеми та перспективи*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнародною участю (15 березня 2019 р., м. Львів). Львів: ЛРІДУНАДУ, 2019. С. 218-219.

УДК 340

Зигрій О. В.

*к.е.н., доцент, доцент кафедри цивільного
права і процесу,
Західноукраїнський національний університет*

Інтеграція положень Європейського зеленого курсу в регулювання екологічних правовідносин в Україні

Україна зазнає величезних екологічних і соціальних випробувань через війну та зіштовхнулася з ще однією проблемою – потенційною експлуатацією своїх природних ресурсів. Окрім руйнувань, що стали наслідком збройного конфлікту, наша держава володіє значними запасами корисних копалин, на які претендує США. Ці ресурси можуть стати важливим елементом для відновлення національної економіки, але водночас їх надмірна експлуатація